

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (GESTIÓ I RECAPTACIÓ)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 13 de febrer de 2023, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- En data 26 d'abril de 2022, el ciutadà va presentar dues instàncies (una a nom seu i una a nom del seu fill), demanant la devolució de l'import de les sancions per incompliment de les limitacions a la llibertat de circulació de persones, decretades a causa de la covid-19
- Com que no havia rebut resposta, en data 26 de gener de 2023, va presentar la instància reiterant la petició.
- En la data de presentació de la queixa manifesta no haver-hi rebut resposta.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Institut Municipal d'Hisenda** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 7 de març de 2023, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 3 d'abril de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa la tramitació donada a les devolucions dels imports corresponents als expedients sancionadors.

CONSIDERACIONS

1. La declaració d'inconstitucionalitat de les sancions

El 14 de juliol de 2021, el Ple del Tribunal Constitucional va dictar la sentència núm. 148/2021 i va declarar inconstitucionals els apartats 1, 3 i 5 de l'article 7 del Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declarava l'Estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la pandèmia de la covid-19. Entre les mesures previstes en aquests apartats, hi havia les relatives al dret fonamental a circular lliurement per tot el territori nacional. En conseqüència, la sentència afectava la validesa de les sancions imposades arran dels incompliments relacionats amb la lliure circulació de les persones.

L'article 89 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPACAP), preveu la possibilitat que l'òrgan instructor resolgui la finalització del procediment sancionador amb l'arxivament de les actuacions, sense que sigui necessària la formulació d'una proposta de resolució quan els fets provats no constitueixin, de manera manifesta, una infracció administrativa, entre altres circumstàncies.

Per la seva banda, l'article 4.1.g) de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, reconeix a les entitats locals la potestat de revisar d'ofici els seus actes i acords. Aquesta revisió es pot dur a terme, entre altres mecanismes, mitjançant el de revocació d'actes de gravamen o desfavorables, previst a l'article 109.1 de la LPACAP, amb els límits que preveu aquest mateix article.

En aquest context, la gerenta de Seguretat i Prevenció, **en data 28 de febrer de 2022**, va aprovar una resolució (publicada al *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, el 9 de març de 2022). A la resolució es revocaven les sancions imposades per incompliments de les limitacions i obligacions dictades per l'autoritat competent i s'acordava retornar els imports abonats totalment o parcialment en concepte de les sancions esmentades.

A la mateixa resolució es va acordar que, a les persones que haguessin abonat aquestes sancions, se'ls comunicaria que —en aplicació dels principis d'eficiència de l'article 3.1.h) de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic i

d'acord amb el que disposa l'article 53.d) de la LPACAP— es procediria a la devolució dels imports abonats.

2. Actuacions de l'Institut Municipal d'Hisenda

En primer lloc, val a dir que el promotor de la queixa va presentar les instàncies sol·licitant la devolució de les sancions en data 26 d'abril de 2022, això és, **amb posterioritat a l'aprovació i publicació de la resolució municipal** que acordava la revocació de les sancions i el retorn dels imports abonats. En data 26 de gener de 2023 va reiterar la petició.

L'Ajuntament de Barcelona, per donar compliment a l'esmentat pronunciament judicial, va enviar cartes a les persones afectades on **s'informava de les diferents vies habilitades per fer la designació dels comptes bancaris** on volien rebre la devolució dels imports satisfets per aquestes sancions, i especificaven que la titularitat del compte havia de coincidir amb la titularitat dels rebuts a retornar.

En el cas del promotor de la queixa, la comunicació **es va enviar el 18 d'octubre de 2022**, on li indicaven els diferents mitjans que podia utilitzar per rebre la devolució de la sanció. Pel que fa al seu fill, es va enviar en **data 17 de novembre de 2022**. En aquest cas, se l'informava que, per agilitzar el tràmit, l'import de la devolució s'ingressaria en el compte on tenia domiciliat algun dels rebuts municipals de cobrament periòdic. Per aquest motiu, no calia que fes cap gestió.

Això no obstant, l'IMH va dir que, en data 27 de març de 2023, el promotor de la queixa no havia presentat les dades bancàries requerides per tramitar la devolució i que s'efectuaria quan designés el compte bancari on fer-la efectiva.

Aquesta Sindicatura, tenint en compte aquesta darrera informació, el mateix dia 3 d'abril de 2023, va remetre al ciutadà promotor de la queixa una còpia de les cartes que ens havia facilitat l'IMH.

Certament, l'IMH va trigar gairebé sis mesos a indicar als promotors de la queixa com havien de sol·licitar la devolució. A parer d'aquesta Sindicatura, hauria estat convenient, **en harmonia amb el principi de bona administració**, informar-los que s'estaven habilitant els canals necessaris per facilitar aquestes devolucions i que rebrien la informació corresponent.

La Sindicatura de Greuges entén la complexitat tècnica que suposa per a l'Ajuntament donar compliment a la sentència esmentada. El procediment a seguir i l'elevat nombre de persones afectades justifica la impossibilitat de retornar els imports de les sancions amb la immediatesa desitjada per la ciutadania.

Tanmateix, **res no impedia a l'Ajuntament dur a terme una gestió transparent i informar públicament sobre aquest assumpte, sobretot tenint en consideració el nombre de persones afectades.** Una comunicació adequada probablement hauria evitat que les persones interessades generessin expectatives sobre un cobrament àgil.

Precisament, arran d'altres queixes similars exposades per la ciutadania, la Sindicatura de Greuges **ha recomanat a l'Ajuntament que, en circumstàncies com aquestes, en les quals es veu afectat un gran nombre de persones, s'informi públicament sobre l'estat de la situació.**

El principi de **bona administració i l'eficàcia** dels serveis públics es recullen a l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, als articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i a l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una Administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat i que respecti, alhora, els drets i els interessos legítims de la ciutadania, i que sigui capaç de resoldre els problemes d'una manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta, en l'article XXIII, en referència a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació de l'Institut Municipal d'Hisenda **no ha estat eficaç** pel que fa a la informació pública relativa a la devolució de l'import de les multes imposades durant el primer estat d'alarma de la covid-19.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Institut Municipal d'Hisenda** que, en els procediments en els quals es vegi afectat un gran nombre de persones, s'informi públicament i es faci la màxima difusió sobre l'estat de la situació.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.